

NACIONALINĖS SVEIKATOS TARYBOS IR LIETUVOS ŠVIETIMO TARYBOS SUSITARIMAS DĖL DARNAUS ASMENYBĖS UGDYMO IR VISUOMENĖS SVEIKATOS

2016 m. rugsėjo 21 d. Nr.

Vilnius

Nacionalinė sveikatos taryba ir Lietuvos švietimo taryba, didelį dėmesį skirdamos tarpinstituciniam bendradarbiavimui ugdant darnią asmenybę, yra ne kartą atkreipusios dėmesį, kad ikimokyklinis, priešmokyklinis ir bendrasis ugdymas yra visuminis procesas ir tai įteisinta konceptualiuose teisės aktuose. Tačiau dalykinėse ir egzaminų programose, ugdymo planuose pagrindinis dėmesys skiriamas akademiniams, kognityviniams ugdymo aspektams. Socialinės, emocinės kompetencijos ir sveika gyvensena ugdoma mažų mažiausiai nepakankamai. Šiame procese ypač svarbus yra sveikatos stiprinimas, sveikos gyvensenos skiepijimas, suteikiantis motyvaciją, ugdantis vertybines nuostatas, gyvenimo įgūdžius, tokius kaip problemų sprendimas, kūrybinis ir kritinis mąstymas, savęs pažinimas, streso įveikimas, konstruktyvus, empatiškas bendravimas, gebėjimas atsispirti neigiamam poveikiui.

Nacionalinė sveikatos taryba ir Lietuvos švietimo taryba bendro posėdžio, vykusio Švietimo ir mokslo ministerijoje 2016 m. rugsėjo 21 d. metu, dalyvaujant tarybų nariams, švietimo ir mokslo ir sveikatos apsaugos viceministrams ir šių sričių ministerijų atsakingiems darbuotojams, akademinės bendruomenės atstovams, išklaususios pranešimą apie darnų asmenybės ugdymą ir visuomenės sveikatos stiprinimą, iššūkius ir perspektyvas, pasisakymus ir diskusijas, atkreipia dėmesį ir pažymi, kad:

- yra priimti tarptautiniai ir nacionaliniai strateginiai dokumentai: Europos sveikatos politikos strategija „Sveikata 2020“, Jungtinių Tautų Darnaus vystymosi darbotvarkė iki 2030 m., Lietuvos pažangos strategija „Lietuva 2030“, Valstybinė švietimo 2013-2022 metų strategija, Geros mokyklos koncepcija, kuriuose akcentuojamas siekinys sujungti atskirų sričių pajėgas ir išteklius ugdant darnią, harmoningą asmenybę ir sveiką visuomenę;
- strateginiuose Švietimo ir mokslo, Sveikatos apsaugos ministerijų veiklos dokumentuose pastebimas nuoseklios politikos trūkumas, politikos įgyvendinimo fragmentiškumas, dažnas prioritetų, tikslų ir uždavinių kaitaliojimas, finansų ir žmogiškųjų išteklių disbalansas, dar nėra pakankamai įsisąmoninta nuostata „sveikata visose politikose“;
- nėra pasirengta nuosekliam patvirtintų Geros mokyklos koncepcijos, Pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo aprašo nuostatų įgyvendinimui visais lygiais (nacionaliniu, regioniniu, vietos, mokyklos);

- dauguma pedagoginių darbuotojų (mokytojų, mokyklų vadovų, kitų specialistų) nėra pasirengę ir stokoja kompetencijų ugdyti mokinių sveiką gyvenseną, netaiko jos principų savo asmeniniame gyvenime;
- nepakankama neformaliojo švietimo, kuris taip pat prisideda prie nuostatos „sveikata visose politikose“ įgyvendinimo, paslaugų įvairovė, prieinamumas ir finansavimas.

Nacionalinė sveikatos taryba ir Lietuvos švietimo taryba, siekdamos, kad būtų įgyvendinti holistiniai asmenybės ugdymo tikslai, orientuojantis į Darnaus vystymosi darbotvarkę, siūlo:

Švietimo ir mokslo, Sveikatos apsaugos ministerijoms:

- siekiant darnaus asmenybės ugdymo ir geresnio visuomenės sveikatos politikos įgyvendinimo, konsoliduoti įvairių sričių mokslininkus, ekspertus, politikus ir praktikus;
- ne deklaratyviai, o praktiškai vadovautis tarptautinių ir nacionalinių susitarimų nuostatomis formuojant ir įgyvendinant darnaus asmenybės ugdymo ir geresnės visuomenės sveikatos politiką;
- diegti mokslo žiniomis pagrįstas programas, orientuojantis ne į programų kiekybę, o į jų profesionalų įgyvendinimą, efektyvumo vertinimą;
- plėsti mokyklų, aktyviai diegiančių sveikatos stiprinimo programas ir iniciatyvas, tinklą;
- siekiant darnaus asmenybės vystymosi neapsiriboti tik ikimokyklinio ir mokyklinio ugdymo institucijomis, bet numatyti priemones įvairaus amžiaus ir abiejų lyčių visuomenės grupėms.

Švietimo ir mokslo ministerijai:

- ugdymo turinį, ugdymo procesą ir instrumentus orientuoti į darnios asmenybės visuminį ugdymą;
- užtikrinti nuoseklų patvirtintų Geros mokyklos koncepcijos, Pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo aprašo nuostatų įgyvendinimą visais lygiais;
- užtikrinti Sveikatos ugdymo bendrosios programos rezultatyvų įgyvendinimą;
- parengti subalansuotos mokinių mokymosi pasiekimų vertinimo koncepcijos, orientuotos į įvairios mokymosi veiklos rezultatų kaupimą ir pripažinimą, įgyvendinimo projektą;
- tikslingai pertvarkyti pedagogų rengimo, kvalifikacijos tobulinimo, veiklos vertinimo sistemą ir suteikti kompetencijų ugdyti mokinių sveiką gyvenseną;
- reikšmingai padidinti neformaliojo vaikų švietimo paslaugų įvairovę, prieinamumą ir tam tikslui skirti valstybės finansavimą.

Nacionalinė sveikatos taryba ir Lietuvos švietimo taryba išreiškia pasiryžimą ir toliau aktyviai tęsti konstruktyvų bendradarbiavimą įtraukiant ir kitus sektorius ir siekti ne tik principo „Sveikata visose politikose“, bet ir „Sveikata visuose darnaus vystymosi tiksluose“ įgyvendinimo.

Nacionalinės sveikatos tarybos pirmininkas

Prof. habil. dr. Juozas Pundzius

Lietuvos švietimo tarybos pirmininkė

Prof. habil. dr. Vilija Targamadžė